

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Belinda Bauer
EXIT

Copyright © Belinda Bauer, 2021

Translation Copyright © 2021 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04095-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

BELINDA
BAUER

IZLAZ

Preveo Aljoša Molnar

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2021.

*Sari Adams, mojoj ljubaznoj, pametnoj
i strpljivoj urednici – jednoj u milion*

DEO PRVI

Posao

Ključ je bio ispod otirača.

Kao i obično.

Feliks Pink smatrao je predvidljivost utešnom – čak i ako bi predvidljivi ishod bio smrt.

„Evo nas opet“, rekao je Kris, gurajući ključ u bravu.

Kris je previše pričao, ali Feliks nikad ništa nije rekao za to. Pretpostavljao je da su u pitanju živci. On sâm je odavno prestao da bude nervozan. Sada se nakašljao i podesio rukave, sledeći svog saučesnika unutra.

Kuća se osećala na prašinu koja je oblagala unutrašnjost bočica za lekove. Često je tako bilo.

Stajali su u hodniku i Kris je povikao: „Halo?“

Nije se čuo nikakav zvuk izuzev nekog sata koji je negde kuckao. Ne pravog sata, rekao bi Feliks, već nekog čuda na baterije koje je tiho kuckalo kako bi ljudi mislili da su dobili pravu starinsku vrednost za svoj novac.

Primedio je parče papira na trećem stepeniku, presavijenom u obliku malog šatora, poput kartončića na stolovima na venčanjima.

NA SPRATU.

Podigao ga je i pokazao Krisu, koji je krenuo uz stepenice. Feliks se zadržao nekoliko trenutaka dok je savijao papir i stavljao ga u svoju akten-tašnu, nakon čega se uhvatio za gelender. Bio je prirodno oprezan, ali, kada je trebalo obaviti neki posao, onda je to postajao svesno uloženi napor.

Kris ga je čekao na prvom odmorištu.

„Zdravo?“

„Zdravo.“ Odgovor je bio tih i slabašan.

U velikoj prednjoj spavaćoj sobi ležao je neki čovek u krevetu. Bio je naslonjen na uspravljene jastuke i okrenut prema prozoru što gleda na zaliv, koji je otkrivao slične prozore preko puta.

„Rufus Kolins?“, rekao je Feliks.

Čovek u krevetu klimnuo je glavom slabašno.

„Ja sam Džon, a ovo je Kris.“

Gospodin Kolins je ponovo klimnuo, kao da je znao zašto su došli – nakon čega je sklopio oči. Feliks je izabrao ime Džon pošto je mislio da zvuči kompetentno. Margaret je imala doktora po imenu Džon Tolvort, koji je dugo delovao kompetentno. Nije bila njegova greška što ga je pobedila smrt.

Na kraju krajeva, ona pobeđi sve.

Nije znao Krisovo pravo ime. Bilo je i bolje tako.

Pored kreveta je bila stolica i Feliks je seo na nju i spustio akten-tašnu na pod, pored sebe. Na noćnom stočiću nije bilo mesta, pored svih onih pilula i papirnih maramica.

Cilindar je već bio tu. Napravljen od zagasitosivog metala, poput ronilačke boce, prikačene preko prozirne cevi za plastičnu masku, koja je stajala čoveku pod bradom. Istegljen komad gume išao mu je oko potiljka i preko ušiju, zbog čega su mu se one malo oklempavile. Jedna koščata ruka zaštitnički je pokrivala masku, kao da bi neko mogao da je ukrade.

„Doneću još jednu stolicu“, rekao je Kris i izašao iz sobe.

Feliks je pogledao gospodina Kolinsa. Bio je star, ali ne mnogo stariji od *njega*, kom je bilo sedamdeset pet. Ali ovaj čovek je bio bolestan i to je pravilo veliku razliku, pa je izgledao kao da mu je sto. Žučkasta koža bila mu je toliko zategnuta na obrazima i obrvama da je izgledala kao da će pući. Dah mu je krkljao u grlu, kao da je čovek trebalo da se iskašlje, samo što nije imao dovoljno snage.

Kris je zadihano uneo malu drvenu stolicu i spustio je sa druge strane kreveta uz glasan tresak.

Oči gospodina Kolinsa su se otvorile i rukom je stisnuo masku.

„Pardon“, reče Kris.

Starac je ponovo zatvorio oči.

A onda su čekali.

Kuća je bila toliko tiha da je Feliks mogao da čuje kako onaj sat lažno kucka u prizemlju. S vremena na vreme, neki automobil bi projurio napolju i gospodin Kolins bi udahnuo. Svaki udah bio je drugačiji od prethodnog, kao da otkriva disanje iz početka i pokušava da ustanovi koji način je najbolji. Neki udisaji bili su kratki i isprekidani, neki dugački i šištavi. Tiho krkljanje bilo je jedina konstanta.

Feliks je prekrstio ruke u krilu poput nekog sveštenika i čekao.

„Koliko vremena imamo?“, reče Kris, pogledavši vrata.

Feliks je imao ručni sat, ali nije ga pogledao. „Nema žurbe“, reče.

Bila je to istina. Često je bilo ovako. Retko kad se događalo brzo. Povremeno se uopšte ne bi ni dogodilo...

Desiće se ili neće.

Oni bi mogli i ne bi mogli.

Krajnji ishod, naravno, bio je neizbežan ali, u suštini, pratilac mora naučiti da bude strpljiv.

Feliks je oduvek bio strpljiv čovek. U stvari, poigravao se idejom da sebe nazove Džob umesto Džon, ali Džob bi izazvao interesovanje koje ime Džon nikad ne bi moglo. A interesovanje mora biti izbegnuto po svaku cenu.

Ali, za razliku od Džoba, on je čekao. Obojica su čekala.

Sat vremena.

Dva.

Feliks je morao da se čuva od sna. Noću mu je bilo teško da zaspi, ali bi preko dana često zadremao. Ali nikada na poslu. Proučavao je policu s knjigama i prisećao se zapleta onih koje je bio pročitao. Dickens. Tolkin. Setio se svog venčanja i pokušao da se seti svih gostiju. Kris je rešavao sudoku, uz bifokalne naočare koje samo što mu nisu pale s vrha nosa. Feliks se nikada nije bio navikao na svoje bifokalne naočare. Njegov optičar, gospođa... kako se zvaše, rekla je da mu je vid dobar za njegove godine, što je bilo donekle utešno. Izgubio je dugme sa rukava. Veoma naporno. Ali uvek je čuvao rezervnu dugmad, tako da je verovatno imao neko koje će odgovarati...

Počeo je da zeva i uspeo da zatvori usta iz poštovanja prema bolešnom čoveku, ali mu je ipak nedostajao osećaj praznjenja respiratornog sistema. Pročitao je da su, kad su veštačka pluća prvi put uvedena, pacijenti umirali iako su disali, pošto nikakvo povremeno uzdisanje nije

bilo omogućeno. Sâmno disanje nije bilo dovoljno. Nadao se da je ovo istina. U današnje vreme moraš biti oprezan.

Deca su prolazila napolju. Vreme je bilo da se ide kući. Začudo, ali Feliks se toga bolje sećao sada nego ikada pre. Dugog tabaranja. Teške torbe. Kao bajagi tuća koje su ponekad postajale prave. I kako je gledao izgrebane cipele i krastava kolena, dok mu je stomak krčao od želje za šoljom čaja...

Tiho, Feliks je položio akten-tašnu na kolena.

Gospodin Kolins je otvorio oči i pogledao ga.

„Da li bi vam smetalo ako nešto pojedem?“; pitao je Feliks učtivo.

Gospodin Kolins je izgledao bledo zabavljeno. „Samo napred“, prošaputao je.

„Mogu li vama nešto da donesem da pojedete ili popijete?“

Gospodin Kolins je skoro neprimetno odmahnuo glavom.

Feliks je izvadio crveni karirani termos i smotuljak od staniola, koji je nakon odmotavanja otkrio sendvič. Bio je u pitanju džem od jagoda na belom hlebu – dečja navika koje nikako nije uspevao da se oslobodi, uprkos godinama i ozbiljnosti.

Preživio je nemaštinu.

Čovek u krevetu gledao ga je kako jede sendvič i pije čaj.

Žamor dece smenila je tišina.

Sat se pretvarao da kucka.

Krisu je brada pala na grudi i usta su mu se širom otvorila.

Feliks je završio sa sendvičem i čajem, a onda izvadio čistu maramicu iz džepa i otriaso je, obrisao malu šolju i ponovo je zavrnuo je na termos. Savio je staniol u uredni kvadrat za dalju upotrebu. Obe stvari vratio je u akten-tašnu zajedno sa mokrom maramicom i nečujno je zatvorio.

Pre nego što je stigao da klikne bravom, gospodin Kolins je primakao masku licu.

„Hvala vam“, promrmljao je, i umro.

Održali su sastanak u obližnjem kafiću.

Nije imalo o čemu da se priča, ali Kris je naručio tost sa šunkom i sirom, komad kolača sa kafom i veliki kapučino.

Feliks je već bio jeo, naravno, ali je svejedno naručio čaj da mu pravi društvo.

Dok su čekali da hrana stigne, Kris je rekao: „Neću ovo više da radim.“

Izgledao je kao da očekuje svađu, ali pošto ona nije započela, nastavio je: „Previše je to za mene. Sva ta smrt.“

Feliks je vrteo kesicu čaja po šolji. „Pa“, rekao je, kao da se sprema da to prokomentariše, ali ipak nije. Samo je ostavio to jedno *pa* da visi među njima u vazduhu.

Istina je bila da nije krivio Krisa. Naravno, bio je razočaran što ovaj odlazi, pošto je to značilo da će morati da se navikne na nekoga novog. Isto tako je smatrao da Kris napušta ozbiljan posao. Ionako ih nije bilo dovoljno. Džefri je to uvek ponavljao u svojim kasnim noćnim i nerazumljivim pozivima kada je ponekad pozivao Feliksa na kućni broj.

Treba da nas ima više, često je govorio Džefri. Dobrih ljudi spremnih da preuzmu odgovornost. Jer, ako mi to ne uradimo, ko će! Kaži mi, Robe. Ako nećemo mi, ko će?

Džefri ga je često zvao Robom. Feliks je često mislio da je Džefri pijan, ali nije ga krivio čak i ako je bio. Džefri je imao Parkinsona i morao je da koristi štapove, ponekad čak i invalidska kolica, pa je Feliks smatrao da ima prava da bude pijan kad god uspe da prinese čašu usnama a da je ne prospe.

Nikada ga nije upoznao, naravno. Nije čak znao ni gde živi. Pratioci su bili veoma pažljivi kada je bila u pitanju anonimnost. Džefri je ohrabrivao upotrebu pseudonima i uvek je Feliksu govorio da ne razgovara telefonom ni sa kim ko se predstavlja kao pratilac.

Zaštiti nas sve, Robe, zaplitao je. Saopštena tajna je prepolovljena tajna.

Džefri ih je nazvao pratiocima.

Kao musketari, shvataš?, rekao je Feliksu više nego jednom. *Svi za jednog i jedan za sve. Na kraju krajeva, ne može baš svako da priušti sebi odlazak u Švajcarsku.* Feliks se pitao da li je to značilo da Džefri ne može sebi da priušti odlazak u Švajcarsku.

Užurbana i energična žena, zlatne kose pokupljene u pundu, spustila je hranu na sto i Feliks se trgnuo iz sopstvenih misli i vratio u kafic.

„Šta misliš o tome?“, reče Kris, kao da želi da ga neko od toga odgovori, ali Feliks se uzdržao od pokušaja. Praćenje je imalo veze sa pravima, a to je značilo da Kris ima prava da napusti grupu, baš kao što njihovi klijenti imaju prava da napuste život – bez osude, pitanja ili pokušaja da se nametne suprotno mišljenje.

Isto tako, ako je Kris želeo da odustane, Feliks je smatrao da onda verovatno više nije prava osoba da *bude* pratilac.

Nije *postojan*.

Biti *postojan* više nije bilo u modi, ali bio je to kvalitet koji je Feliks uvek cenio. Svidalo mu se da misli da je *postojan* suprug svojoj Margaret. Čak i nakon što ga je ostavila samog sa svim tim sećanjima.

Čak i nakon toga.

Postojan.

„Džone?“

„Da?“, Feliks je načas bio zbunjen, ali onda se setio da ga je Kris pitao šta misli o tome da ovaj napusti pratioce.

Nakašljao se i rekao: „Potpuno razumem“, i Kris mu je zahvalno potvrdno klimnuo glavom, kao da Feliks aktivno podržava njegovu odluku. Kris je odgrizao ogroman zalogaj tosta sa šunkom i dugačka nit istopljenog sira protegla se od njegove donje usne i pala mu na tamnoplavu kravatu.

Feliks se trgnuo, ali je uspeo da se uzdrži da je obriše. Kris mu nije sin.

Kris je pojeo sendvič bez daljih incidenata sa sirom, a onda je pojeo i kolač i popio kapučino.

Bili su ohrabrivani da koriste javni prevoz za posao, da im automobile ne bi uhvatile nadzorne kamere, pa su zajedno otpešaćili do stanice *Bristol templ mids*, gde mu je Kris stisnuo ruku i rekao *Srećno, Džone*; Feliks mu je uzvratilo nečim sličnim, a onda je Kris otpešaćio prema svom vozu. Feliks je pretpostavljao da živi negde u blizini Vinčestera, ali nije bio siguran.

Otpešaćio je tri kilometra do autobuske stanice i seo u autobus koji je vozio do Nort Devona.

Mejbel je sedela u hodniku da bi ga gledala, a pored stražnjih vrata videla se barica.

Tako mu i treba, pomislio je. Pogledao je na sat. Bio je odsutan devet sati. Sledeći put zamoliće gospođicu Not, komšinicu, da je pričuva. Gospođica Not je uvek prekidala njihove šetnje da bi se raspitala za Mejbel, kao da je ova dobitnik prve nagrade na najvećem takmičenju pasa a ne obična dlakava džukela, daha kojim bi mogla da skine farbu.

Otvorio je vrata prema vrtu i Mejbel mu je uputila poražavajući pogled koji je govorio da je *sad* svakako prekasno, pre nego što je sporo izašla.

Očistio je baru jučerašnjim sportskim delom *Telegrafa* i flašom izbeljivača. Nakon što je oprao ruke, spustio je akten-tašnu na kuhinjski sto i izvadio termos, a onda ga isprao i okrenuo, zajedno sa plastičnom šoljom okrenutom naopako na sušilici. Odmotao je staniol u koji je bio umotan sendvič, istresao je mrvice i obrisao mrlju džema kuhinjskom krpom. Onda ga je ponovo složio u kvadrat i položio u drugu fioku, zajedno sa sličnim staniolima i kolekcijom papirnih i plastičnih kesa, gumica i vezica.

Konačno je uzeo srebrni cilindar azot-suboksida i prozirnu plastičnu masku i očistio ih od...

bilo čega

... i ubacio u dve posebne plastične kese. Sutra će poneti cilindar sa sobom i baciti ga u kantu pored biblioteke, gde mora da obnovi pozajmicu knjige o migracionim rutama morskih ptica. Prekosutra će baciti masku i cev u nečiju drugu kantu.

Feliks nikada nije voleo što mora da se rešava dokaza. Sve je to bilo donekle *prljavo*. Ono što su pratioci radili nije bilo nezakonito, naravno, za to se svakako postarao. Sve dok aktivno ne pomažu klijentima. Dok ih ne ohrabruju. Dok im ne daju cilindre azot-suboksida – tj. ono što je Džefri nazivao „instrumentima smrti“. Sve dok samo sede i svedoče završetku života, sve je u redu. Klijent je umirao brzo i bezbolno i porodica je bila sigurna da njihov voljeni nije umro sâm, kao i da oni sami neće biti umešani u njihovu smrt. Svi su dobijali ono što su želeli. Ponekad bi osiguravajuća kuća bila prevarena za nekoliko premija, ali sve dok su nepotrebno odugovlačenje i patnja predstavljali preduslov zajedničkog sporazuma, Feliksova savest bila je kristalno čista. Osim toga, bilo bi ludo ostavljati okolo stvari koje bi sumnjičavi um mogle da nagnaju da postavlja čudna pitanja o onome što na prvi pogled izgleda

kao potpuno očekivani odlazak smrtno bolesnog pacijenta. Feliks Pink nikad nije bio nepromišljen čovek.

Otvorio je vrata ugaonog ormarića. Njegovi cilindri azot-suboksida stajali su iza pseće hrane. Nabavio ih je od istog zubnog hirurga kog mu je Džefri preporučio, nakon trećeg ili četvrtog praćenja kom je prisustvovao. Bila je to gospođa Kasper – naizgled ljupka žena s motorno-neurološkim oboljenjem. Do tada je Feliks već video dovoljno da zna koliko lagan i koliko pristojan kraj to donosi životu. Kupovao je novi cilindar s vremena na vreme, da bi bio siguran da je ispravan. Jednog dana će mu zatrebati, i biće tu. Nadao se da će to biti što pre. Mada ne pre Mejbel, naravno, pošto u ovo vreme, kada ima toliko različitih pudlica, niko ne želi da udomi ofucanog starog uličara – a posebno ne ofucanog starog uličara koji uživa da umače njušku u lisičju kaku.

Ali, kada Mejbel ode, *onda* će i njegovo vreme doći...

Mejbel je sinoć dobila *jagnjetinu i povrće*, pa je smatrao da bi večeras najbolje bilo da nema posla sa crvenim mesom. *Iznenadjenje od tunjevine*, možda, ili *pileći aspik*. Držao je konzerve u ispruženoj šaci kako bi mogao da pročita sastojke na *pilećem aspiku* i razočarao se kada je saznao da sadrži svega sedam procenata mesnih proizvoda. *Mesnih proizvoda*. To je ostavljalo prostora da čak ni od tih sedam procenata nije sve bilo *piletina*. Feliks je spekulisao o tome koje je to meso toliko lošije od piletine da bi ga proizvođač nazvao „mesom“, a ne pravim imenom koje bi napisao na etiketi.

Mejbel ga je njuškom dodirnula po cevani.

„Dobro, dobro“, rekao je. Istresao je *iznenadjenje od tunjevine* u njenu činiju i spustio je na malu plastičnu prostirku koja je spasavala pod od prosipanja.

Do trenutka kada se ispravio uz dužno poštovanje prema sopstvenom kuku, i ponovo pogledao dole, Mejbel je već pojela svoje *iznenadjenje od tunjevine* i već ga s očekivanjem ponovo gledala. Ignoriso je i lagano krenuo prema spavaćoj sobi da odloži teški mantil. Biće ovo poslednji put kako ga nosi ove godine, izuzev ako se ne dogodi iznenadno zahlađenje.

Stajao je neko vreme držeći otvorena vrata i pregledajući svoju odeću pragmatičnim okom.

Dani kupovine odeće Feliksa Pinka bili su okončani. Kupio je poslednje pakovanje gaća pre godinu dana, a čarape koje je upravo nosio će izdržati. Bio je to čudan osećaj – da će ga nadživeti sopstvene čarape.

Iako se to već dogodilo sa nekim drugim stvarima, naravno.

Poslednja kuća.

Poslednji automobil.

Feliks se pitao koliko precizno može to da oceni. Koliko detaljno može da ode. Poslednja pena za brijanje? Poslednja tegla džema? Ponekad se pitao da li će mu poslednja umiruća misao biti ono pola litre mleka koje kisne u frižideru.

Imao je tri odela – jedno od tvida, jedno plavo prugasto i jedno crno – kao i pet košulja: četiri bele i jednu sitno kariranu. Za spoljašnje aktivnosti, navodno, iako ju je nosio isključivo u dvorištu. Dva para pantalona, jedne sive druge braon, tri kravate i tri para cipela – ukratko: braon kožne, jedne sjajne za sahrane i neke potpuno pogrešne mokasine, koje nikad nije nosio jer su mu mokasine, bilo koje vrste, bile poput anateme.

Zakaćio je plavi mantil na vešalicu, pored kratke bež jakne sa raj-sferšlusom.

Feliks se saživeo sa većinom svoje garderobe, ali bež jakna sa raj-sferšlusom i dalje mu je smetala. Margaret mu ju je davno kupila u *Marks i Spenseru*, a on je bio potajno zgrožen njome. Feliks nije bio avanturista, ali nije ni sanjao da će ikada nositi tako ozbiljnu stvar. Tako *staračku* stvar. Viđao je starce u takvim jaknama decenijama. Često sa uparenim mekim kapama i štapovima za hodanje. Bledo se sećao svog oca u istoj takvoj jakni, a sasvim moguće i dede. Činjenica da je Margaret očigledno osećala da je jakna prigodan odevni predmet za njega u šezdeset četvrtoj godini bila je donekle pravi udarac.

Problem je bio u tome što ju je sada neprekidno nosio! Bila je topla, ali ne pretopla. Prala se u mašini i sušila očas posla, izgledala je kao nova i išla uz sve iz njegovog ormana, nekako čineći da ozbiljan izgled deluje opušteno, a opušten ozbiljno. U suštini, Feliks je deset godina tražio nešto čime bi mogao da je zameni kada se konačno otrca, ali ona se nikada *zaista* nije otrcala, a on sâm bio je i previše pripadnik sopstvene generacije da bi i sanjao o tome da zameni nešto što je potpuno upotrebljivo, čak i ako je imao krizu identiteta svaki put kada bi je obukao.

Zatvorio je vrata ormana, sišao u prizemlje i počeo da gleda snimak poslepodnevnog *Kauntdauna*.

Mejbel je lajala kako bi mu stavila do znanja da joj je potrebna pomoć da se popne na kauč.

Margaret nikad nije puštala Mejbel na kauč, ali, kada je umrla, Feliks je pomislio: *Zašto da ne?* S mukom se pridigao da podigne psa na susedni jastuk, ali, pre nego što je i stigao da se sagne, skočila je, šmugнула iza njegovih leđa i spustila se na njegovo ugrejano mesto.

„Beži odatle, Mejbel“, rekao je strogo, ali ona ga je ignorisala.

„Hej“, rekao je i bocnuo je. „Na svoje mesto.“

Mejbel je u svakom pogledu umela da se pravi blesava i Feliks je samo uzdahnuo. Upravo *zato ne*. Još jedna stvar oko koje je Margaret bila u pravu. Mejbel je bila veoma odlučan pas i nikada nije odustajala od ove borbe. Jedino što ju je sprečavalo da svaki put u toj borbi pobeđi bila je Feliksova fizička mogućnost da je podigne i pomeri. Feliks je pretpostavljao da bi, u slučaju da Mejbel ima istu mogućnost, on bio taj koji bi sada gledao *Kauntdaun* iz bašte, nosa pritisnutog na prozor dnevne sobe.

Ostavio ju je gde je bila i umesto toga otišao u kuhinju i seo da završi slagalicu.

Uvek se bavljao sklapanjem slagalica, pa je zaseo za veoma zahtevan snežni pejzaž od dve hiljade komada, sa irvasima, po imenu *Zaleđena pustoš*. I stvarno je ispala pustoš... Irvasi nisu predstavljali problem. Oni su bili sasvim gotovi. Sneg, međutim, jeste predstavljao problem. Feliks je imao sva četiri ćoška i većinu ivica, kao i nekoliko nasumičnih delova belog snega ili plavog neba, koji su se sklopili više zbog sreće nego umeća, a veći deo snega i busenaste žute trave ostao je u kutiji u vidu mučne tundre. Feliks je sklapao slagalicu skoro šest meseci i retko je pronalazio mesto za više od nekoliko komada dnevno. Potpuno je samog sebe precenio, ali mrzeo je da odustaje.

Uzeo je jedan busen. Izgledao je kao stotine drugih busenova, ali je znao da je to isti onaj koji ga već nedeljama proganja. Podrobno je pregledao svaku moguću opciju, naginjući se sa uveličavajućim staklom nad kutiju kako bi uporedio svaki detalj – retku braon travu, glatki beli sneg kod donje ivice – pa ipak, ovaj busen kao da je bio deo neke potpuno druge slagalice. Svejedno, Feliks je proveo petnaest minuta nad

njim, pre nego što ga je odložio za sutra i uzeo komad neba sa gomile za nebo. Bledoplavo, monotono, sa tri udubljenja i jednim ispupčenjem. Nije znao kako se zapravo zovu ova udubljenja i ispupčenja, pa čak ni to da li *imaju* prave nazive, ali on ih je tako zvao. Udubljenja i ispupčenja. Ionako nije bilo bitno: sva su bila na pogrešnim mestima, ili su bili pogrešne suptilne nijanse plave.

Na kutiji je pisalo UZRAST 8+. Feliks frknu.

Telefon je zazvonio i on se trgnuo i namrštio pogledavši na sat. Prošlo je devet, tako da je to mogao biti samo Džefri. Čak i *pre* devet je retko kada primao pozive od bilo koga osim od telefonskih prodavaca, a i oni su uglavnom svi bili automati. Feliksu su pomalo nedostajali oni stari dani kada je mogao prosto da spusti slušalicu pravoj osobi.

„Robe?“ rekao je Džefri. „Kris odustaje!“

„Rekao mi je“, odvrati Feliks.

„To je loše“, reče Džefri. „Ne možemo priuštiti sebi da gubimo ljude. Imamo tako mnogo posla.“

„Imamo li?“ reče Feliks, donekle iznenađen.

„Naravno. Zatrpani smo.“

„Zatrpani?“

„Jesmo“, rekao je Džefri. „Imamo dvadeset poziva nedeljno.“

Feliks se iznenadio malim brojem koji je Džefri smatrao *zatrpanjem* – a posebno jer je znao da nisu svi klijenti odgovarajući. Pratioci su postojali kako bi pomogli ljudima sa smrtnim oboljenjima i onima kojima je život zbog bola postao nepodnošljiv. Džefri mu je davno rekao da oni nisu u poslu da bi pomogli onima kojima je „već pomalo dosta svega“.

Feliks se razočarao što je potražnja za njihovim uslugama bila tako mala, ali činjenica je da se i nisu baš reklamirali na žutim stranama. Bila je to tajna operacija koja se širila samo od usta do usta. Funkcionisala je po instinktu, poverenju i tajnovitosti, i činjenica da je bilo svega dvadesetak poziva nedeljno značila je da je postojala daleko veća potražnja.

Zato je odbacio svoje razočaranje i pitao: „A koliko pratilaca ima?“

„Sedam“, reče Džefri. „Sada šest.“

Sad je Feliks zaista bio iznenađen. Nije imao pojma da ih je tako malo. Nikad nije razmišljao o tom broju, ali da su ga pritisljali, rekao bi da u zemlji ima oko stotinak ljudi sličnog razmišljanja. Ali očigledno

je veoma pogrešio. Nekako je oduvek zamišljao da je samo jedan mali deo mnogo veće mreže. Zupčanik u srazmerno velikoj mašini. Ne u nekom bojnom brodu ili mlaznjaku, naravno, ali u nekom parnom motoru možda, ili crkvenom satu. Bilo je prilično razočaravajuće shvatiti da nije ništa više od federa u tosteru.

Osim toga, bio je donekle iznerviran što ga zove Rob, ako je Džefri trebalo da zapamti samo sedam dragocenih prvoboraca.

Sada šest.

Ali onda je shvatio: da je Džefri *stvarno* i zapamtio njegovo ime, ono bi bilo Džon, što nije bilo čak ni tačno, tako da se uvredio i zaboravio na sve u istom trenutku. Feliks je u tome bio dobar. Imao je mnogo veće stvari oko kojih je trebalo da se nervira u životu pa je bilo mnogo lakše zaboravljati ove male.

Džefri je uzdahnua. „Iznenadio bi se kad bi znao koliko je teško pronaći dobrovoljce. Mnogo, mnogo ljudi podržava ovo što radimo, ali veoma malo njih to zaista želi da radi. A mnogi od onih koji *žele* prosto nisu... podobni.

„Mogu misliti“, reče Feliks.

„Zaista“, reče Džefri. „Prosto ne možeš biti dovoljno oprezan sa nečim ovakvim.“

„Naravno“, reče Feliks. „Sa kim ću onda sada raditi?“

Pratioci su uvek radili u parovima. Džefri je govorio da je to zbog emotivne podrške, ali Feliks – pravi računovođa – smatrao je da je to da niko ništa ne bi ukrao. Skoro sav posao koji je obavio, obavio je sa Krisom. Samo na prvom poslu bio je u paru sa jednom živahnim sredovečnom ženom po imenu Vendi, koja je i sama nedugo potom umrla. Džefri mu je rekao da se ugušila zbog slatkiša na času joge, što je Feliksu bilo toliko bizarno da je moralo biti istinito.

„Postaraću se za to“, reče Džefri, „i obavestiti te.“

„Hvala ti, Džefri.“

„Laku noć, Džone.“

Feliks je spustio slušalicu, a onda viknuo prema dnevnoj sobi: „U baštu, Mejbel!“